

ELNINIŲ ŽVĖRIŲ ATRANKINĖS MEDŽIOKLĖS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1. Elninių žvėrių atrankinės medžioklės nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja laisvėje gyvenančių elninių žvėrių (briedžių, tauriųjų elnių, danielių, stirnų) patinų (toliau – žvėrių) atrankinį medžiojimą, siekiant pagerinti šių žvėrių bandos kokybę ir jų išauginamus ragus.

2. Pagrindinės šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos:

2.1. **Atranka** – žvėrių sumedžiojimo eiliškumo nustatymas, atliekamas medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudotojų, siekiant užtikrinti, kad, nesant natūralios atrankos ar jai susilpnėjus, būtų tinkamai atrenkami ir laiku sumedžiojami silpni bandos individai, o jauni bei viduramžiai gerai besivystantys žvėrys – saugomi.

2.2. **Amžiaus klasė** – žvėries vystymosi periodas, kurio metu kūno ir atskirų jo dalių vystymasis bei fiziologiniai procesai kinta palyginti nežymiai. Vyresnių kaip vienerių metų elninių žvėrių patinų amžius nurodomas, pateikiant nuorodą, kelintus jų gyvenime ragus jie yra išauginę (1 lentelė).

1 lentelė

Elninių žvėrių patinų amžiaus klasės

Amžiaus klasė	Amžius (metais arba kelinti išauginti ragai)			
	Briedis	Taurusis elnias	Danielius	Stirminas
0 Jaunikliai	iki 1 metų	iki 1 metų	iki 1 metų	iki 1 metų
I Metiniai	1	1	1	1
II Jauni	2–3	2–3	2–3	2
III Viduramžiai	4–7	4–9	4–7	3–4
IV Brandūs	8–10	10–12	8–10	5–6
V Seni	11 ir vyresni	13 ir vyresni	11 ir vyresni	7 ir vyresni

2.3. **Trofėjinės brandos amžius** – laikotarpis, kai žvėrys turi vertingiausias ragus. Trofėjinės brandos amžius baigiasi, sulaukus tikslinio amžiaus.

2.4. **Tikslinis amžius** – tai rekomenduojamas amžius, kurį turi pasiekti perspektyvūs ir gerai besivystantys žvėrys, kad būtų išauginti vertingiausi ragai, o šių žvėrių teigiama įtaka elninių žvėrių bandai truktų kuo ilgiau. Atskirų rūšių žvėrių tikslinis amžius nustatytas, atsižvelgiant į vidutinį amžių, kurio sulaukę tos rūšies žvėrių patinai turi stambiausius (vidutiniškai) ragus (2 lentelė).

2 lentelė

Elninių žvėrių patinų trofėjinės brandos pradžia ir tikslinis amžius

Žvėrių rūšis	Trofėjinės brandos amžiaus pradžia (išauginti ragai)	Tikslinis amžius (išauginti ragai)
Briedis	aštunti	dešimti
Taurusis elnias	dešimti	dvylikti
Danielius	aštunti	dešimti
Stirna	penkti	šešti

2.5. **Atrankos grupė** – tai sąlyginė žvėrių grupė, į kurią žvėrys skiriami pagal jų morfologinių požymių panašumą, sveikatos būklę ir ragų išsivystymą. Išskiriamos šios atrankos grupės: labai perspektyvūs, perspektyvūs ir medžiotini žvėrys. Medžiotini žvėrys skirstomi į atrankinius, brandžius ir elitinius brandžius.

2.6. **Perspektyvūs žvėrys** – tai žvėrys, nepasiekę trofėjinės brandos, kurie savo amžiaus klasėje yra vidutinio bei didesnio nei vidutinio svorio ir turi vidutinius bei stambesnius nei vidutiniai ragus, išskyrus žvėris, priskirtus labai perspektyvių grupei.

2.7. **Labai perspektyvūs žvėrys** – tai žvėrys, gerokai viršijantys vidutinius savo amžiaus klasės rodiklius.

2.8. **Medžiotini žvėrys** – tai žvėrys, kurie dėl jų reikšmės populiacijai (ligoti, traumuoti, silpnai, nenormaliai besivystantys, pasiekę trofėjinę brandą arba nusenę) turi būti arba gali būti sumedžioti. Medžiotini žvėrys skirstomi į atrankinius, brandžius ir elitinius brandžius.

2.8.1. **Atrankiniai (selekciniai) žvėrys** – tai žvėrys, nepasiekę trofėjinės brandos, kurie savo amžiaus klasėje yra mažesnio nei vidutinio svorio arba turi smulkesnius už vidutinius atitinkamoje amžiaus klasėje ragus. Į šią grupę skiriami ligoti ar traumuoti žvėrys.

2.8.2. **Brandūs žvėrys** – tai trofėjinę brandą pasiekę žvėrys.

2.8.3. **Elitiniai brandūs žvėrys** – tai brandūs labai gerai išsivystę žvėrys, kurių ragų masė yra ne mažesnė kaip: briedžių – 6 kg, tauriųjų elnių – 7 kg, stirninių Pietvakarių Lietuvoje – 320 g, likusioje Lietuvos teritorijoje – 300 g, danielių – 2,5 kg. Elitiniai brandūs žvėrys turi būti sumedžioti pasiekę tikslinį amžių.

2.9. **Nenormalūs ragai** – ragai, kurių forma labai skiriasi nuo tipiškos tos rūšies žvėrių ragų formos: peruko, sraigto formos, daugiakamieniai ragai bei ragai, kurių šakų skaičius ant atskirų ragų skiriasi daugiau, nei nurodyta 3 lentelėje.

3 lentelė

Elninių žvėrių patinų skirstymas pagal ragų šakų skaičių

Žvėries pavadinimas	Rago šakų skaičius, vnt.		
	Vieno rago	Kito rago	Abiejų ragų
iešmaragis (briedis, taurasis elnias, danielius) arba ylaragis (stirminas)	1	1	2
nepilnas šakiaragis	1	2	3
šakiaragis	2	2	4
nepilnas šešiašakis	3	2	5
šešiašakis	3	3	6
nepilnas aštuonšakis	4	2 arba 3	6 arba 7
aštuonšakis	4	4	8
nepilnas dešimtšakis	5	3 arba 4	8 arba 9
dešimtšakis	5	5	10
nepilnas dvylikašakis	6	4 arba 5	10 arba 11
dvylikašakis	6	6	12
nepilnas keturiolikašakis	7	5 arba 6	11 arba 13
keturiolikašakis ir t. t.	7	7	14

2.10. **Ragų masė** – tai ragų su visa kaukole be apatinio žandikaulio masė, atmetus viršutinio žandikaulio svorį (stirninams – 90 g, tauriesiems elniams – 700 g, briedžiui – 1000 g).

2.11. **Rago šaka** – atsišakojusi rago dalis, kurios ilgis tauriojo elnio, danieliaus ir briedžio raguose didesnis kaip 2 cm, stirnino – 1 cm. Rago šaka laikoma tik tokia atsišakojusi rago dalis, jeigu jos ilgis yra didesnis už jos pagrindo plotį. Nurodant šakų skaičių, įskaitoma ir rago kamieno viršūnė.

2.12. **Pietvakarių Lietuva** – regionas, apimantis Marijampolės apskritį.

II SKYRIUS Žvėrių atranka

3. Atrankos tikslas – atrinkti selekciniu požiūriu ydingus pagal šių Nuostatų reikalavimus atrankiniams priskirtinus žvėris bei išsaugoti perspektyvius žvėris. Atsižvelgiant į tai, draudžiama

medžioti labai perspektyvius ir perspektyvius žvėris, o medžiotini žvėrys medžiojami, laikantis 5 punkte nustatytos rekomenduojamos tvarkos.

4. Intensyviausią atranką rekomenduojama vykdyti metinių ir jaunų žvėrių (I ir II amžiaus klasės) tarpe, kada atrankos požymiai, pateikti šių Nuostatų III skyriuje „Žvėrių priskyrimas atrankos grupėms“, yra ryškiausi, siekiant, kad prasčiausi atrankiniai žvėrys nesulauktų lytinės brandos (rujėjimo) amžiaus. Pagal žvėrių reikšmę populiacijai rekomenduojamas toks jų sumedžiojimo eiliškumas ir laikotarpis, atsižvelgiant į rują:

- 1) atrankiniai – sumedžiotini prieš rują;
- 2) seni – sumedžiotini bet kuriuo leidžiamu metu;
- 3) brandūs – sumedžiotini pasibaigus rujai;
- 4) elitiniai brandūs, pasiekę tikslinį amžių, – sumedžiotini pasibaigus rujai.

III SKYRIUS

Žvėrių priskyrimas atrankos grupėms

5. Akivaizdžiai ligoti, sužeisti ar traumuoti (ypač su galūnių bei galvos traumomis), su bet kokio stiprumo ragų kelmelių pažeidimais, nenormaliais ragais žvėrys skiriami prie atrankinių, nepaisant jų amžiaus ir kitų tai rūšiai nustatytų atrankos požymių.

6. Nesunkiai traumuoti žvėrys, išskyrus 6 punkte paminėtas traumas, taip pat su nenormaliais ragais, išsivysčiusiais dėl augančių ragų (pantų) pažeidimo ar ragų nušalimo, taip pat su mechaniškai nulaužtu rago kamieniu ar rago šaka, negali būti skiriami prie atrankinių.

7. Atrankiniais briedžiais laikomi:

7.1. nuplikusiu kailiu;

7.2. silpnai besivystantys (metiniai mažiau kaip 250 kg, 2–4 metų amžiaus mažiau kaip 300 kg ir vyresni mažiau kaip 350 kg svorio);

7.3. agresyvūs ne rujos metu;

7.4. turintys ragus, atitinkančius požymius pagal 4 lentelės grafą „Atrankiniai“:

4 lentelė

Briedžių skirstymas į atrankos grupes pagal ragus ir amžių

Ragai (skliaustuose – amžius metais)	Amžiaus klasė	Atrankiniai	Perspektyvūs	Labai perspektyvūs
Pirmieji (1.5)	Metiniai	Gumbaragai. Iešmaragai, kurių ragai trumpesni kaip 20 cm	Iešmaragai, kurių ragai ilgesni kaip 20 cm	Nepilni šakiaragai ir su šakotesniais ragais
Antrieji (2.5)	Jauni	Gumbaragai. Iešmaragai	Šakiaragai	Šakotesni nei šakiaragai
Tretieji (3.5)		Iešmaragai. Nepilni šakiaragai. Šakiaragai su trumpesnėmis kaip 25 cm ragų šakomis (vidurkis)	Šakiaragai, su ilgesnėmis kaip 25 cm ragų šakomis (vidurkis)	Nepilni šešiašakiai ir su šakotesniais ragais
Ketvirtieji ir penktieji (4.5–5.5)	Viduram žiai	Iešmaragai. Šakiaragai. Nepilni šešiašakiai. Šešiašakiai su trumpesnėmis kaip 25 cm ragų šakomis (vidurkis)	Šešiašakiai su ilgesnėmis kaip 25 cm ragų šakomis (vidurkis)	Nepilni aštuonšakiai ir su šakotesniais ragais
Šeštieji ir septintieji (6.5–7.5)		Visi briedžiai, kurių ragai nepriklausomai nuo jų formos ir šakų skaičiaus sveria mažiau kaip 5 kg	Briedžiai, kurių ragai sveria daugiau kaip 5 kg	Briedžiai, kurių ragai sveria daugiau kaip 6 kg

Aštuntieji-dešimtieji (trofėjinė branda) (8.5–10.5)	Brandūs	Medžiotini (elitiniai brandūs – briedžiai, kurių ragai sveria daugiau kaip 6 kg)
Vienuoliktieji ir vyresni (11.5 ir vyresni)	Seni	Medžiotini

8. Atrankiniais tauriaisiais elniais laikomi:

8.1. silpnai besivystantys;

8.2. turintys ragus, atitinkančius požymius pagal 5 lentelės grafiką „Atrankiniai“:

5 lentelė

Taurių elnių skirstymas į atrankos grupes pagal ragus ir amžių

Ragai (skliaustuose – amžius metais)	Amžiaus klasė	Atrankiniai	Perspektyvūs	Labai perspektyvūs
Pirmieji (1.5)	Metiniai	Iešmaragiai smailaviršūniai, išskyrus su ilgesniais kaip 30 cm ragais. Iešmaragiai bukaviršūniai su trumpesniais kaip 20 cm ragais. Iešmaragiai, kurių ragai labai nevienodo ilgio bei kurių ragai nenuvalyti po spalio 10 d.	Iešmaragiai smailaviršūniai su ilgesniais kaip 30 cm ragais. Iešmaragiai bukaviršūniai su ilgesniais kaip 20 cm ragais	Nepilni šakiaragiai ir su šakotesniais ragais
Antrieji (2.5)	Jauni	Iešmaragiai. Šakiaragiai. Šešiašakiai. Nepilni aštuonšakiai, kurių ragai ploni (kamieno apimtis apačioje mažesnė kaip 9 cm, viršuje – 8 cm), o jų masė sukoncentruota apatinėje dalyje	Nepilni aštuonšakiai, kurių ragai ploni, bet masė sukoncentruota viršutinėje dalyje. Nepilni aštuonšakiai, kurių ragai stori nepriklausomai nuo masės sukoncentravimo. Aštuonšakiai	Nepilni dešimtšakiai ir su šakotesniais ragais
Tretieji (2.5)		Aštuonšakiai ir prastesni. Nepilni dešimtšakiai, kurių ragai ploni (kamieno apimtis apačioje mažesnė kaip 10 cm, viršuje – 9 cm), o jų masė sukoncentruota apatinėje dalyje	Nepilni dešimtšakiai, kurių ragai ploni, bet masė sukoncentruota viršuje. Nepilni dešimtšakiai, kurių ragai stori nepriklausomai nuo masės sukoncentravimo. Visi dešimtšakiai	Nepilni dvylikašakiai ir šakotesniais ragais
Ketvirtieji – šeštieji (4.5–6.5)		Dešimtšakiai ir prastesni. Nepilni dvylikašakiai, kurių ragai ploni (kamieno apimtis apačioje mažesnė kaip 13 cm, viršuje – 12 cm), o jų masė sukoncentruota apatinėje dalyje. Elniai, kurių ragai be pokarūninių šakų.	Nepilni dvylikašakiai, kurių ragai ploni, bet jų masė sukoncentruota viršutinėje dalyje. Nepilni dvylikašakiai, kurių ragai stori nepriklausomai nuo masės sukoncentravimo. Visi dvylikašakiai.	Nepilni keturiolikašakiai ir su šakotesniais ragais

Septintieji – devintieji (7.5–9.5)	Viduram žiai	Nepilni dvylikašakiai ir prastesni. Dvylikašakiai ir su šakotesniais ragais, jeigu ragai nemasyvūs, sveriantys 5 kg ir mažiau, taip pat be karūnų arba silpnomis karūnomis (mažiau kaip 7 šakos), be pokarūninių arba su trumpesnėmis kaip 20 cm pokarūninėmis šakomis	Dvylikašakiai ir su šakotesniais ragais, sveriančiais daugiau kaip 5 kg, taip pat su stipriomis karūnomis (8 ir daugiau šakų), su ilgesnėmis negu 20 cm pokarūninėmis šakomis	Dvylikašakiai ir su šakotesniais ragais, sveriančiais daugiau negu 7 kg
Dešimtieji – dvylikieji (10.5–12.5)	Brandūs	Medžiotini (elitiniai brandūs – taurieji elniai, kurių ragai sveria daugiau kaip 7 kg)		
Trylikieji ir vėlesni (13.5 ir vyresni)	Seniai	Medžiotini		

9. Atrankiniais danieliais laikomi:

9.1. silpnai besivystantys;

9.2. beragiai bei su vienu ragu;

9.3. labai asimetriškais ragais;

9.4. turintys ragus, atitinkančius požymius pagal 6 lentelės grafiką „Atrankiniai“.

6 lentelė

Danielių patinų skirstymas į atrankos grupes pagal ragus ir amžių

Ragai (skliaustuose – amžius metais)	Amžiaus klasė	Atrankiniai	Perspektyvūs	Labai perspektyvūs
Pirmieji (1.5)	Metiniai	Gumbaragiai. Iešmaragiai, kurių ragai labai ploni arba trumpesni už ausų kaušelius, išskyrus su labai storu (kriaušišku) pamatu. Iešmaragiai, kurių ragai labai skiriasi ilgiu	Iešmaragiai, kurių ragai stori arba ilgesni už ausų kaušelius, taip pat labai ploni arba trumpesni už ausų kaušelius, bet su labai storu (kriaušišku) pamatu	Nepilni šakiaragiai ir su šakotesniais ragais
Antrieji (2.5)	Jauni	Gumbaragiai. Iešmaragiai. Šakiaragiai. Nepilni šešiašakiai. Šešiašakiai, kurių akinės ir pomentinės šakos trumpesnės kaip 8 cm, be menčių užuomazgų, su trumpesniais kaip 35 cm ir plonais (kamieno apimtis apačioje ir viršuje mažesnė kaip 6 cm) ragais	Šešiašakiai, kurių akinės ir pomentinės šakos ilgesnės kaip 8 cm, su menčių užuomazgomis bei su ilgesniais kaip 35 cm ir storais (kamieno apimtis apačioje ir viršuje didesnė kaip 7 cm) ragais	Nepilni aštuonšakiai ir su šakotesniais ragais
Tretieji (3.5)		Šešiašakiai ir prastesni. Danieliai su šakotesniais, bet be menčių ragais. Danieliai nepriklausomai nuo ragų šakų skaičiaus, kurių ragų akinės ir pomentinės šakos trumpesnės kaip 10 cm arba mentės yra mažos, trikampio formos ar su ovalo formos iškarpomis, arba ragai trumpesni kaip 40 cm ir ploni (kamieno apimtis apačioje ir viršuje mažesnė kaip 7 cm)	Danieliai nepriklausomai nuo ragų šakų skaičiaus, kurių akinės ir pomentinės šakos ilgesnės kaip 10 cm, mentės be ovalo formos iškarpų, o ragai ilgesni kaip 40 cm ir stori (kamieno apimtis apačioje ir viršuje didesnė kaip 7 cm)	Danieliai, kurių ragai kaip ir perspektyvių, tačiau ragų mentės platesnės kaip 9 cm ir ilgesnės kaip 20 cm

Ketvirtieji ir penktieji (4.5–5.5)	Viduramžiai	Danieliai nepriklausomai nuo ragų šakų skaičiaus, kurių ragų akinės ir pomentinės šakos yra trumpesnės kaip 13 cm, arba ragai yra be menčių, arba kurių mentės su ovalo formos ar giliomis iškarpomis, arba mentės yra rombo ar trikampio formos, arba ragai yra trumpesni kaip 50 cm ir ploni (kamieno apimtis apačioje ir viršuje mažesnė kaip 9 cm)	Danieliai nepriklausomai nuo ragų šakų skaičiaus, kurių akinės ir pomentinės šakos ilgesnės kaip 13 cm, mentės be ovalo formos ar gilių iškarpų, ilgesni kaip 50 cm ir stori (kamieno apimtis apačioje ir viršuje didesnė kaip 9 cm)	Danieliai, kurių ragai kaip ir perspektyvių, bet ragų mentės platesnės kaip 12 cm ir ilgesnės kaip 30 cm
Šeštieji ir septintieji (6.5–7.5)	Viduramžiai (tęsinys)	Danieliai nepriklausomai nuo ragų šakų skaičiaus, kurių ragai yra be menčių arba kurių mentės yra su ovalo formos ar giliomis iškarpomis, mentės yra rombo, trikampio ar „žuvies pilvo“ formos, arba ragai trumpesni kaip 60 cm ir ploni (kamieno apimtis apačioje ir viršuje mažesnė kaip 10 cm) arba sveria mažiau nei 2,3 kg	Danieliai nepriklausomai nuo ragų šakų skaičiaus, kurių ragų mentės be ovalo formos ar gilių iškarpų, ragai ilgesni kaip 60 cm ir stori (kamieno apimtis apačioje ir viršuje didesnė kaip 10 cm) ir sveria daugiau nei 2,3 kg	Danieliai, kurių ragai kaip ir perspektyvių, bet ragų mentės platesnės kaip 15 cm ir ilgesnės kaip 35 cm
Aštuntieji – dešimtieji (8.5–10.5)	Brandūs	Medžiotini (elitiniai brandūs – danieliai, kurių ragai sveria daugiau kaip 2,5 kg)		
Vienuoliktieji ir vėlesni (11.5 ir vyresni)	Seniai	Medžiotini		

10. Atrankiniais stirniniais laikomi:

10.1. silpnai besivystantys;

10.2. Pietvakarių Lietuvoje – turintys ragus, atitinkančius požymius pagal 7 lentelės, o kitoje Lietuvos dalyje – turintys ragus, atitinkančius požymius pagal 8 lentelės grafą „Atrankiniai“:

7 lentelė

Pietvakarių Lietuvos stirninių skirstymas į atrankos grupes pagal ragus ir amžių

Ragai (skliaustuose – amžius metais)	Amžiaus klasė	Atrankiniai	Perspektyvūs	Labai perspektyvūs
Pirmieji (1.5)	Metiniai	Gumbaragiai. Ylaragiai	Nepilni šakiaragiai	Šakiaragiai ir su šakotesniais ragais
Antrieji (2.5)	Jauni	Gumbaragiai. Ylaragiai. Nepilni šakiaragiai. Šakiaragiai su trumpesnėmis nei 4 cm ragų šakomis (vidurkis)	Šakiaragiai su ilgesnėmis kaip 4 cm ragų šakomis (vidurkis)	Nepilni šešiašakiai ir su šakotesniais ragais
Tretieji ir ketvirtieji (3.5–4.5)	Vidur- amžiai	Šakiaragiai ir nepilni šešiašakiai, išskyrus su labai masyviais ragais, sveriančiais daugiau nei 250 g. Šešiašakiai, kurių ragų masė sukoncentruota apačioje, o šakos trumpesnės kaip 4 cm (vidurkis)	Šakiaragiai ir nepilni šešiašakiai su storais, masyviais ragais, sveriančiais daugiau nei 250 g	Šešiašakiai, kurių ragų masė sukoncentruota viršuje, o šakos ilgesnės kaip 4 cm (vidurkis)
Penktieji ir šeštieji (5.5–6.5)	Brandūs	Medžiotini (elitiniai brandūs – stirniniai, kurių ragai sveria daugiau nei 320 g)		

Septintieji ir vėlesni (7.5 ir vyresni)	Seniai	Medžiotini
---	--------	------------

8 lentelė

**Stirninų skirstymas į atrankos grupes pagal ragus ir amžių
(išskyrus Pietvakarių Lietuvoje)**

Ragai (skliaustuose – amžius metais)	Amžiaus klasė	Atrankiniai	Perspektyvūs	Labai perspektyvūs
Pirmieji (1.5)	Metiniai	Gumbaragiai. Ylaragiai, kurių ragai ploni ir trumpesni kaip 10 cm. Ylaragiai, kurių ragai labai nevienodo ilgio.	Ylaragiai, kurių ragai ilgesni kaip 10 cm arba stori. Nepilni šakiaragiai.	Pilni šakiaragiai ir su šakotesniais ragais
Antrieji (2.5)	Jauni	Gumbaragiai. Ylaragiai. Nepilni šakiaragiai. Šakiaragiai su trumpesnėmis nei 3 cm ragų šakomis (vidurkis)	Šakiaragiai su ilgesnėmis kaip 3 cm ragų šakomis (vidurkis)	Nepilni šešiašakiai ir su šakotesniais ragais
Tretieji ir ketvirtieji (3.5–4.5)	Viduram žiai	Šakiaragiai ir nepilni šešiašakiai, išskyrus su labai masyviais ragais, sveriančiais daugiau nei 230 g. Šešiašakiai, kurių ragų masė sukoncentruota apačioje, o šakos trumpesnės kaip 4 cm (vidurkis)	Šakiaragiai ir nepilni šešiašakiai su storais, masyviais ragais, sveriančiais daugiau nei 230 g	Šešiašakiai, kurių ragų masė sukoncentruota viršuje, o šakos ilgesnės kaip 4 cm (vidurkis)
Penktieji ir šeštieji (5.5–6.5)	Brandūs	Medžiotini (elitiniai brandūs – stirninai, kurių ragai sveria daugiau nei 300 g)		
Septintieji ir vėlesni (7.5 ir vyresni)	Seniai	Medžiotini		

**IV SKYRIUS
Baigiamosios nuostatos**

11. Sumedžiotų žvėrių ragai turi būti paruošiami, kaukolės kaulus ir apatinį žandikaulį nuvalant nuo minkštųjų audinių ir išbalinant kaulus. Balinant turi būti išsaugoma natūrali apatinio žandikaulio dantų spalva. Tauriųjų elnių, danielių, stirninų ragai turi būti paruošiami su visa kaukole. Briedžių ragus leidžiama paruošti su kaukolės dalimi. Visais atvejais privaloma paruošti apatinio žandikaulio dešiniąją pusę.

12. Siekiant nustatyti, ar žvėrys yra medžiojami, laikantis šiuose Nuostatuose nustatytų reikalavimų, per medžioklės sezoną įgyti elninių žvėrių trofėjai, vadovaujantis Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių ir Medžioklės trofėjų apžiūrų organizavimo tvarkos aprašo reikalavimais, turi būti pateikiami kasmet organizuojamai medžioklės trofėjų apžiūrai.